

til den daværende absolute Konge, at disse Stiftelser vare — men maaske jeg maa læse et Par Linier op; det findes, som sagt, Side 53: „Men paa en Tid som den nærværende, hvor Finantskassen trænger saa meget til extraordinære Resourcer, synes det at ligge nær, at de offentlige Stiftelser, der ere beskyttede og for største Delen doterede af Staten, anvende deres sieblikkelige Overskud“ osv. Det er særlig disse to Stiftelser, som vi her have at bestille med, om hvilke der tales i dette kongelige Reskript. Nu vil jeg tillade mig at spørge, om vi ikke maa forbauses over, at der af et konstitutionelt Ministerium gøres Anskuelse gjældende af den Art med Hensyn til saadanne Stiftelser som dem, den ærede Minister kom med. Han sagde, at det var private Stiftelser, doterede ved private Midler. Havde den ærede Minister sagt, at der blandt disse Stiftelsers Midler ogsaa findes private Midler, havde han havt fuld Medhold af Kommissionen i dens Helhed. Dette er udtalt af den, og jeg skal ikke negte, at da der med denne Betænkning til Thinget tillige følger de Forhandlinger, som have fundet Sted i Kommissionen, hvoraf det fremgaar, at man paa det Bestemteste har forvaret sig imod, at man skulde have til Hensigt at røre ved nogenformelt berettiget Interesse i saa Henseende eller at ville omstyrte disse Stiftelsers Virksomhed, er det — jeg tør vel ikke bruge det Udtryk, jeg er opfordret til at bruge —, men jeg vil sige, at den ærede Minister burde have vidst, hvad vi her have udtalt, før han udslyngede en saa aldeles grundløs Beskyldning imod os. Jeg for mit Vedkommende har paa det Bestemteste udtalt det, saa at hvad mig angaar, kan jeg ikke andet end absolut tilbagevise den Art Insinuationer, som fremkom fra den ærede Minister, og som han ikke burde være kommen med, da han kunde have læst sig til, at den modsatte Anskuelse er gjort gjældende i Kommissionen. Den ærede Minister udtalte i det første Foredrag, han holdt, at han ganske skulde lade det staa hen, om Kongerne havde havt Ret til at bortgive Noget ud over deres Levetid. Efter Kongeloven havde ingen Konge Ret hertil. Dette er Noget, som staa der med klare og tydelige Ord, og det er tillige i Kongelovens § 26 udtalt, at dersom Noget har skaffet sig Fordel paa Statens Bekostning, og en kommende Konge ser dette, er han forpligtet til at tage det saaledes Erhverve tilbage, og de, der have tilsmaget sig det, skulle straffes som Majestætsforhaanere, som Majestætsforbrydere kort sagt. Se, det er dette, der staa i Kongeloven desangaaende; men det skjuler man i denne Debat. Nei, det forholder sig efter Kongeloven — og den maa vi lade have sin fulde Gyldighed ligeoverfor de Ræder, der tales om, nemlig de absolute Kongers Tid — det forholder sig derefter saaledes, at naar en Konge skriver, at han giver Noget Noget til evindeligt Gie, betyder dette naturligt, at det er

hans Hensigt, at det skal være til evindeligt Tid; men han forudsætter naturligvis ogsaa, ligesom Fundatsen udtrykkelig udtaler det i Art. 33, at det er under Forudsætning af, at de kommende Konger ville bifalde det. I Artikel 33 i Donationen for Ballø staa der ligefrem, at det paaligger de kommende Abbedisser, at de isølge hele Stiftelsens Mand skulle søge Hs. Majestæt om, at disse Stiftelsers Fundatser maa blive konfirmerede, hver Gang der sker Kronffiste. Altsaa der ser man, at ligesaa vel Stifterne som Kongen, der have stadfæstet Fundatserne, have været sig bevidste, at deres Gaver ikke kunde bestaa længere, end de tilkommende Konger tillode det. Der er ogsaa af Ministeren lagt Bægt paa, at Christian den Sjette havde frasagt sig og sine Efterkommere Rettighed til disse Statsmidler; men efter Kongelovens hele Beskaffenhed kan det ikke være Andet end en Hensigt og en Ubefaling til Efterkommerne; thi Kongen maatte jo vide, at han ikke kunde give Noget bort af sig selv længere end for sin Regjering. Det har for Resten været mig tilfredsstillende at høre, at den ærede Minister ikke har fremsat en eneste ny Bemærkning, ikke et Ord andet, end hvad vi have hørt i Kommissionen og have læst os til i et af Mindretallets Betænkning. Der er som omtalt udkommet et Skrift af en Mand, der af Kuratorerne for Ballø og Bemmetofte har faaet i Kommission at afgive en Betænkning, hvorved man vilde indbegaa Kommissionens Flertals Betænkning. I dette Skrift, som jeg ogsaa med Opmærksomhed har læst, findes der ikke Noget, som vi ikke ogsaa have læst i den tidt nævnte Mindretalsbetænkning, og da der er to Mindretal, vil jeg bemærke, at det er Mindretallet Casses Betragtning, der er kommen frem paa alle Steder, saavel hos Ministeren i Dag, som hos den Mand, der har skrevet denne Bog eller dette Prokuratorindlæg for Kuratorerne. Der er jo ogsaa kommet et andet Skrift frem af en Mand, der hedder Ballø, hvori der gives Kommissionens Flertal Ret med Hensyn til Ballø Stift, men hvori det menes, at Forholdet er et Andet med Bemmetofte. Dette er ogsaa en Anskuelse, som vi have hørt udtale i selve Kommissionen, og som man kan læse sig til i den forelagte Betænkning. Altsaa, Alt, hvad der her er fremkommet, er ikke Andet end den gamle Tale, hvorefter man lader Kongeloven gjælde, saavidt det passer i Ens Kran — som man siger med et simpelt Udtryk —, medens man paa den anden Side, saasnart der er Bestemmelser, som vanskeliggjøre at hævde Betydningen af, hvad man gjerne vil have sat igjennem, lader den staa i Baggrunden. Det er en meget bekvem Maade at gaa frem paa; men efter min Mening vil det ikke kunne holde Stik noget Sted. En Bemærkning, jeg før vilde have gjort, er den, at det netop er udtalt i Betænkningen, at Opsøvelsen paa Finantsloven af